

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik
minden héten egyszer
szombaton, egy íven.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: DEBRECZEN, KOLLÉGIUM
Ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Előfizetési ár
egész évre 10 arany korona
félévre . . . 5 arany korona
Egyes szám ára 25 arany fillér

Kiki magának.

Ebben a lapban már több alkalommal jelenít meg olyan cikk, amely az erők szétforgácsolása ellen irányul. A legutóbbi számban is, az adózas kérdésével kapcsolatban, érintve volt ez a kérdés. Ahhoz azonban, hogy jogi intézményeink terén lehetőségig fejlesszük az egész magyar egyház egységét és csökkentjük a minden haladást nehezítő partikularizmust, nagyon sok idő kell még, nemcsak azért, mert ily irányú jogszabályalkotás már pusztán technikai okokból sem történhetik meg egy-két nap alatt, hanem és különösen azért, mert az egység erőteljesebb kiépítésére a lelkek sincsenek még előkészítve, már pedig a legokosabb jogszabály is csak akkor igazán jó, hogyha a megalkotását általános kívánság előzi meg.

Ilyen messze ábrándképekkel tehát ne foglalkozzunk. Találhatunk közelebb is olyan célt, aminek a megvalósítására törekednünk érdemes. Ha már a jogi intézményekben nem lehet is, legalább a társadalmi működésünkben egyesítenénk az erőinket. Úgy látom, annak, amit teszünk, jórészi azért nincs meg a kellő eredménye, mert rendszertelenül, egymásra tekintet nélkül cselekszünk.

A közel napokban egyik alföldi városkában voltam, a Kálvineum leányintézete javára rendezett ünnepségen. Közönség volt elég szépen s az anyagi eredmény is megnyugtató, bár lávólról sem olyan, aminőt vagyonos és áldozatkész atyámfiaitól remélni kellett. A helyi rendezőség mintegy mentegetőzve adta az okát. Sokkal nagyobb lett volna itt az eredmény — mondták —, de két héttel ezelőtt a fővárosból voltak lenni irodalmi estét rendezni, legközelebbre pedig Debrecenből van jelezve egy sajtó-délután.

Ez az, ami ellen észrevételem van. Készséggel elismerem, hogy mindazok a célok, amelyeknek érdekében efféle propaganda előadásokat rendeznek, az egyház és a református közszellem erősítése tekintetében nagyon fontos célok. Azt is szívesen koncedálom, hogy kö-

zülök egyik sem várhat tétlenül addig, míg a másik teljesen kielégíti magát. De azért ezt a rendszertelenséget és szervezatlenséget mégsem tartom helyénvalónak. Ha egyes községeinket és városainkat egy időben csak egyetlen cél érdekében keresnénk meg, annak az egynek a javára számottevő összeget biztosíthatnánk. Míg így, hogy több oldalról megrohanjuk, mind-egyik célra csak jelentéktelen morzsák hullanak nem egy helyen.

A magam részéről még azt sem akarnám, hogy az egyes célokat klasszifikáljuk s egyiket a másiknak elébe helyezzük. Am azt csakugyan minden nehézség nélkül megtehetnők, hogy az országot például három gyűjtési területre osztanók: a Dunától nyugatra, a Duna-Tisza köze, a Tiszántúl. Aztán a három terület mindegyikét kiosztanók egy-egy nagy cél érdekében. Teszem fel az egyiknek adnók a Kálvineumot, a másiknak a Protestáns Irodalmi Társaságot, a harmadiknak a különböző belmissziói intézményeket. Egy esztendőn át a kijelölt kerületben más célra nem gyűjtenénk. A következő esztendőben cserélnők a kerületeket, a harmadikban megint. Három esztendő alatt így egy-egy nagy cél érdekében végig megmozgatnánk az egész országot. És mégis mindig csak egy cél érdekében kérnénk a hívek áldozatát.

Én azt hiszem, így három esztendő alatt minden szükséglete fedezve volna a Kálvineumnak, s felvirágoztatnánk ugyanazon idő alatt az irodalmi társaságot is. A három esztendő elteltével új jó célokat vihetnénk a közönség elé.

Míg így egymástól nem boldogulunk.

Olyan nagy dolog volna egy esztendőben egyszer megegyezni a hivatottaknak abban, hogy melyik terület melyik célé legyen?

Dr. Baltazár Dezső püspökünk Amerikában.

Amióta Dr. Baltazár D. püspökünk Amerikában van, működése főképen New-York és vidékére terjedt ki. New-Yorkban volt állandó

szállása s a különböző gyülekezetek, ahol látogatásokat tett, kevés kivétellel a környékben voltak. A newyorki működésének utolsó nevezetesebb mozzanata december 2-án a newyorki Petőfi-egylet ülésén való részvétel és beszéd tartása volt.

December 5-én már Philadelphia az állandó szállás helye, ahol az egyház és a különböző testületek szép fogadtatásban részesítették.

Püspökünk influenzás lázzal érkezett meg, de nem annyira, hogy a betegség erőt vett volna rajta, sőt, az Úr segédelmével, a szívós szervezet diadalmaskodott a kór fölött. Dec. 7-én Phoenixvilleben volt, ahol nagy lelkesedéssel fogadták s ahol a templomban istentiszteletet végzett. Majd egy futólagos, de jelentős newyorki látogatás után a kollégium érdekében igen eredményes konferenciát tart az episzkopális egyház vezető püspökeivel, s már dec. 12-én este Pittsburgban találjuk.

Nagy teljesítmény volt a dec. 14. és 15. napjain végzett szolgálat. Tizennegyedikén délután McKeesport és Duquesne templomaiban prédikált, délután az utóbbi város zsinagógájában angolul beszélt héber idézetekkel, este hat órakor a Magyar Házban lefolyt népgyűlésen tartott előadást. Különösen meleg volt a fogadtatás McKeesporton, ho Kovács Kálmán róm. kath. lelkész gyűjtő beszédet mondott a kollégium érdekében és Dr. Baltazar Dezső püspök mellett. Ugyanitt a Magyar Egyesület püspökünket és fiát, Lászlót, örökös dísztagul választotta meg; püspökünk másik útítarsa, Baja Mihály, egykori mckeesporti lelkipásztor már régóta dísztag. Dec. 15-én Spring Daleben prédikált püspökünk.

December 18-án Coolidge Calvin, az Egyesült Államok elnöke, fogadta püspökünket és két kísérelőjét. E látogatás lefolyását a mult számunkban közöltük, jelentőségét és fontosságát nem lehet eléggé értékelni.

December 23-án ismét Phoenixvilleben van volt tanulóársánál és barátjánál, Kovácsy Kálmánnál s másnap Clevelandba érkezik Csutoros Elek lelkipásztorhoz, akinél töltötte a karácsonyi ünnepeket. December 24-én a clevelandi magyar református gyermekek karácsonyi ünnepélyén tartott beszédet; ünnep első napján prédikált és Csutoros Elek lelkészével úrvacsorát osztott. December 28-án Elyran, egy 24.000 lakosú kertvárosban volt. Ünnepélyes fogadtatásban részesült, a polgármester üdvözölte s a lakosság tisztelete és szeretete jeléül átnyújtotta a város aranyozott kulcsát. Fényes menetben történt a bevonulás, amelyben húszárnak öltözött legények és fehér ruhás leányok vettek részt. Püspökünk a templomban prédikált, keresztelt, négy presbitert feleskett és beiktatott, végül a gyülekezet ifjú lelkészét felszentelte. Az ó-év utolsó estje s az újév

reggele Clevelandban találta, ahol összeállította januári programját. Tegye az Úr áldásossá további működését is!

Tárca

Leány-Kálvineum javára tartott ünnepély megnyitásakor.

A Kálvineum címét és célját próbálom megvilágosítani, felfoghatóvá és érthetővé tenni jelen megnyitó beszédem alkalmával.

Még a háború előtt 2—3 esztendővel magyar református egyházunk életében egy mozgalom indult meg az iránt, hogy a lelkészi fiú- és leányárvák részére valamelyik gimnáziummal kapcsolatban, olyan intézetet létesíthessünk, ahol az árvák bentlakást, ellátást nyerjenek és kellő felügyelet alatt legyenek. Ezt az intézetet neveztük el a nagy reformátor nevére: *Kálvineumnak*.

A fiúk részére a hajdúböszörményi gimnáziummal kapcsolatban felállítottuk a Kálvineumot. Ez sikeres eredménnyel működik. Ott nemcsak lelkészi árvák, hanem jobbmódú szülők gyermekei is ellátásban és kellő felügyeletben részesülnek.

A leány Kálvineumot Losoncon szándékoztunk felállítani, de ez csak terv maradt. Losonc Csehországba esett.

Most a háború után 6 esztendővel ismét felvettük az elejtett fonalat, annyival inkább, mert Nyiregyháza a felső- és középkét szabolcsi egyházmegye által fenntartott intézet megszűnt a háború miatt.

Az egy emeletes épület megvan. Most hivatnokok és menekültek laknak benne. A tulajdonos két szabolcsi egyházmegye az épületet a Leánykálvineum számára 50 évre felajánlotta. Itt szándékoztunk a nyiregyházi evangélikus gimnáziummal kapcsolatban — de van többféle leányiskola is — az 1925—6-ik iskolai évtől fogva a Leánykálvineumot megszervezni és felállítani.

Ha a fiúk részére szükséges és célszerű, a helyes nevelés szempontjából, az ilyen bentlakással és gondos felügyelettel járó intézet — amilyen r. kath. testvéreinknél több van a barátok és apácák felügyelete alatt és ez céljának nemcsak megfelel, hanem a szülőkön is sokat könnyít, a szülei aggódó sziveket megnyugtatja —, mennyivel nagyobb szükség van a leány-internátusra a mi református egyházunkban!

Amellett, hogy a leányok nevelése sokkal több gondot, vigyázást és tapintatot kíván, mint a fiúk nevelése: a jövő szempontjából a leányok nevelése még sokkal fontosabb, mint a fiúké.

Ennek igazolására csak arra hivatkozom,

hogy a leányokból lesznek az édesanyák, akiknek érzése, gondolkodása és világnézlete napoként beitatódik a gyermekek szívébe.

Az édesanyák ápolják, nevelik, fejlesztik az erkölcsi jellemet az ő gyermekeikben. Ez az erkölcsi jellem végig kíséri az édesanyák gyermekeit az egész életen át mind a sirig, az örök-kévalóság ama nagy kapujáig.

I. Napoleon, a híres francia császár, panaszkodott egy udvarhölgyének az akkori ifjúság helytelen és rossz nevelése miatt. Az udvarhölgy csak annyit mondott a panaszra: „*anyákra volna szükségünk*“. A császár megértette a rövid, de találó feleletet. Hát mi megértjük-e?

Igazi nőkre, igazi anyákra van szükségünk, hogy megnemesedjék családi, egyházi és társadalmi életünk.

„A női szív: oly meleg, de olyan szenvedélyes; — oly finom, de olyan irigy; — oly mély, de olyan ingerlékeny; — oly erős, de olyan ingatag; — oly nemesen jó, de olyan gyarló is, — (Musset.) Ez az oly sok titokkal teljes női szív nagy gondozást, kiméletet, tapintatot és hozzáértést kíván, hogy ami benne jó: az kifejlődhessék, megnövekedjék és érvényesülhessen. Ami pedig benne helytelen és káros: az kiirtassék. A virágos ágyat gondosan kell gyomlálni, hogy el ne folytsa a gaz.

Ez a cél, ez a református, magyar hazafias cél lebeg szemünk előtt, akik a Leánykálvineum felállításáért oly melegen buzgólkodunk. Még most csak kicsiny mustár mag, de kellő ápolás és gondozás mellett terebélyes fává növekedhetik.

Aki nem vet: az nem arat.

„Aki vet a testnek: a testből arat veszedelmet. Aki vet a léleknek: a lélekből arat örök életet“

A magyar református egyház számára egy kicsiny mustármagot hintünk el mostani ünnepünk megtartásával.

Legyünk magyarok, legyünk reformátusok, legyünk istenfélők, legyünk emberszeretők, mint amilyenek voltak őseink!

A nemes cél megvalósítására irányuló kitartás, istenfélelem, emberszeretet és egymás meghecsülése vezérelje gondolatainkat, beszédünket és cselekedeteinket. Akkor leszünk igazi keresztyének. Akkor leszünk hűséges követői a mi idévezítő Krisztus Jézusunknak!

A szeretetnek lelke dobogtassa szíveinket!

Ezzel a kívánsággal nyitom meg a mai ünnepélyünket!

*

Bezáró. Fájó szívet vigasztalni; hulló könnyet gyöngéden letörölni; kesergő bánatot öröme deríteni: legnemesebb hivatása az Isten képére és hasonlatosságára teremtett embernek.

Ezt cselekedték a közreműködők, akik mind sarkadiak. Ezt cselekedte az itt összegyűlt díszes közönség. Fogadják a lelkészi árvák nevében kifejezett hálás köszönetemet.

Adjon a Mindenható, a szeretetnek örök Ura, mindnyájunknak megelégedést, békességet, minél több örömet, minél kevesebb bánatot mindnyájunknak ebben a keserves világban.

Ezzel az óhajttal az estét bezárom.

Sarkad, 1924 nov. 15.

Balog Ambrus.

Iskola

Az ideális tanár és a magyar jövő.

(Folytatás és vége.)

De vajjon milyen megvilágításban nézzük a környezetnek ezt a részét, hogy keserű lemondás helyett biztató reménnyel töltse el szívünket? Én úgy gondolom, hogy az ifjúság egy nemzet legnagyobb értéke, legdrágább kincse. De vajjon igaz-e, hogy nálunk is, a mai ifjúság is olyan értékes kincse e megrabolt magyar hazának, amelyet a legfőbb szeretettel kell gondjainkba venni? Igaz. Mert előttük még egy egész élet áll. És mit nem adnánk mi is, ha visszahozhatnánk sok rosszul eltöltött esztendőnket, hogy jobban csináljuk? A pörschachi világkonferencia egyik legkiválóbb előadója, dr. Mott János, említette egyik előadásában, hogy egy hatalmas ker. egyéniség, James Webster, egyszer egy 9 éves kis fiú előtt levette a kalapját s barátai csodálkozó kérdésére azt mondta, hogy ezt azért tette, mert amikor ránézett arra a kis fiúra, eszébe jutott, mi minden kincs lehet még abban a fiúban a világ számára, hiszen az a gyermek még ki nem használt energiák birtokosa. Most, amikor az egész világ kimerült, mondhatnók, életunt: ők frissek, el nem pocskolt erők birtokosai. Az ő érzelmeiket, reményeiket, vágyaikat, lelköknek kialakulandó ideálijusát a velök való visszaélés még nem tette tönkre úgy, mint a felnőttekét. Az ifjúság ideje az az idő, amikor egyformán plasztikusak jó és rossz iránt. Bennök mindkét irányban nagy lehetőségek vannak. A nagy impulzusok és látomások kora ez, amikor szinte a lehetetlent is megpróbáljuk.

És ez a mai ifjú nemzedék, amellyel mi foglalkozunk, minden másnál fontosabb, mert nagyobb és bonyolultabb problémák megoldása előtt áll, mint bármely más kor gyermekei. S amikor én a most növekvő gyermekekre gondolok, hatalmasan megragadja lelkemet egy mélységes gondolat, amely hiányzik a ma vezérszerepet vivő egyéniségek életéből: ez az igazi boldogulás oszthatatlansága, amely ugyanis nem lehet egyéni, hanem csak társa-

dalmi, szociális, szóval egyetemleges. És mi vagyunk a felelősek, hogy ez a gondolat, melynek hiánya ilyen átkos nyomorúságba döntötte egész nemzetünket, ne hiányozzék a mi irányításunk mellett felnövekedő ifjú nemzedék életéből. Nekünk kell őket kézen fogva elvezetni az igaz élet megtalálásához az ő magok és egy jobb jövő érdekében.

Az eddigiekből világos lehet előttünk, hogy milyen szerep vár a jövőben egy ideálisan gondolkozó református tanárra. Még csak azt akarom röviden elmondani, hogy milyen feltételek mellett végezhetjük el a ránk váró óriási feladatot s ezzel egyszersmind megrajzolva vélem az ideális tanár alakját is.

A munka sikeres elvégzéséhez 3 dolog elengedhetetlenül szükséges: hit, szeretet és egész lélek.

Hogy egy református tanár a maga munkáját — ezt a magyar jövő szempontjából talán legfontosabb munkát — jól elvégezhesse, ahhoz első sorban hit kell, hit abban, hogy amit mi a magunk erejével el nem végezhetünk, azt majd elvégzi az Isten általunk az ő Lelkének erejével. Ha tehát eredményes munkát akarunk végezni, az első elengedhetetlen feltétel, hogy lelkünk ideáлизmusát soha el ne veszítsük. Itt el kell háritanom egy igen súlyos és komoly ellenvetést, mely szerint sokan azt mondják, hogy szép dolog az az ideáлизmus, de hát nem a mi világunkba való, mert a mostani idők, még akiben volt is, megsemmisítették. Én ezzel ellentétben azt állítom, hogy éppen ez örök hajzában kimerült és elfáradt világ előtt kell felmutatni az ideáлизmus áldásthözó erejét. És itt különbséget teszek kétféle ideáлизmus között. Az egyik emberi értelemmel szőtt, önerőkre s a környező viszonyokra és alakulatokra támaszkodó, mely, elhiszem, hogy az évek multával egyre veszít fényéből és erejéből, míg nem teljesen elenyészik; de a másik, az evangéliumi fénye mellett kialakult s az Istenbe vetett hiten alapuló ideáлизmus — mely szerintem az igazi — a megpróbáltatások idején egyre tisztábban ragyog, mert fényét és erejét nem a környező világból nyeri, de az örökkévalóságból meríti s éppen ezért a sors változásaitól független. Ilyen ideáлизmus a Krisztus nélkül nincs, nem is lehet. Ennek hiányát nem is pótolhatja semmi, mert enélkül a gyermek lelkét nem tudjuk megragadni s így munkánk hasonló lesz amaz ember harcához, aki kardjával levegőt vagdos. S enélkül a krisztusi hit nélkül igen könnyen arra a megállapodásra jutunk, hogy nem is érdemes felettébb vesződni a gondjainkra bizott gyermekekkel. Így aztán él az ember magának, pedig aki így gondolkodik, az nem dolgozhat a jövőért, a jövődöt képviselő ifjúságért. És különben is a Krisz-

tus életén keresztül felénk sugárzó istenhit nélkül, mint tanárok, nem teljesíthetjük a legelső és legfontosabb feladatunkat, mely abban áll, hogy, ha nevelni akarunk, olyan életet kell élni, amelyet követhetnek is a gyermekek.

A második feltételt, amitől munkánk eredményes volta függ, ebben a kérdésben találjuk meg: tudjuk-e szeretni az ifjúságot úgy, ahogyan van, elhanyagolt, nevetlen állapotában is? A legnagyobb baj itt szintén az, hogy az erkölcsi világrend megrendítő katasztrófái, melyek az utolsó évtizedben pokoli erővel ránk zúdultak, összetörték lelkünkben az ideáлизmust s emellett a mindennapi események is egyre jobban megingatják bennünk azt a hitet, mely egy tisztább, nemesebb szellemtől vezetett élet lehetőségét meg tudná láttatni velünk a növekvő ifjúságban. Így aztán sötét színben látjuk a jelent, sötét színben az ifjúságot s velők együtt a jövődöt. Kimondjuk az ítéletet, hogy a mai ifjúság egy haszontalan, megmételeyezett, megromlott társaság, amelyhez nem sok reményünk és bizodalunk lehet. Nem haragszunk rájuk kimondottan, de nem is szeretjük őket igazán. Pedig talán nem is ők az okai egészen, hogy olyanok, mint amilyenek. És a gyermek rendkívül fogékony lelke megérzi, hogy ki foglalkozik vele érdekből, vagy kényszerűségből és ki önmegtágadó áldozatkész szeretetből. Természetes, hogy az előbbinek tapasztalása kimondhatatlan károkat okoz a fogékony fiatal léleknek. Azért nekünk minden gyermeki lélekre úgy kell gondolni, mint egy drága gyöngyre, amelyet talán időnek előtte bemocskolt a rátapadó szenny és salak. Ezt kell nekünk letisztítani.

Most kapcsolódik be az ideális tanár egyéniségébe a harmadik, igen fontos feltétel. A drága gyöngyről a salakot letisztítani nem könnyű dolog; figyelmes, odaadó, egész lélekkel végzett munkát kíván, mert különben vagy rajta marad a szenny és piszok, vagy pedig összeroppan, összezúzódik a kezünk alatt. Ekor mérgező, halálosan sorvasztó, gyilkoló atmoszférájával körülvevett gyermekekre tudunk-e, szoktunk-e mi valaha így tekinteni? Látjuk-e a legutolsó gyermekben is ama drága gyöngyöt, az örökkévaló lelket, amelyet talán éppen a mi munkánk által akar megragadni az Isten, hogy annak hordozóját egy szent és nemes küzdelemnek tegye harcosává, annak a küzdelemnek, amely van a bűn világa és az Örök világa között, annak a küzdelemnek, amely megszakitás nélkül folyik, egyfelől a legszentebb elvet, eszmét, ideált is sárba tipró, leigázoló, rút, aljas egyéni önzés, másfelől az igazi boldogulást magokban rejtő elvek, eszmék, ideálok megvalósulásáért mindent, még az életet is feláldozni tudó nemes életfelfogás között.

A nemzet legnagyobb értékeiről, legdrá-

gább kincseiről van tehát szó, amelyeknek bizománysaivá, sáfáraivá bennünket, tanárokat tett meg az Örökkévaló. Ennek elgondolása nagy, komoly és szent felelősség elé állít minden tanárembert. Aki érzi ezt a felelősséget, az nem igyekszik más tényezőkre háritani a munka eredménytelenségének vádját, hanem egyre többet vívódik, küzd, tusakodik magában afelett, hogy mi módon juthat közelebb a gondjaira bízott gyermeki lelkekhez, hogy a makacs engedetlenség és gyűlöletes önzés vaskarmai közül kiragadja és megnyerje egy magasabb régiókban mozgó, a jövőbe bátor optimizmus-sal tekintő, minden téren radikális tisztaságot hirdető és valló, áldozatkész szeretettől vezetett krisztusi életfelfogás számára.

Az első pillanatra különösnek tűnhet fel ez a követelmény. Mert hiszen helyzetünk mostohasága miatt mi magunk is csak nagy ritkán tudunk felemelkedni az eszményi lelkesedés magaslataira: hogyan emeljük hát oda még másokat is? De legyen bár sorsunk még mostohább, mégis a mi feladatunk marad, hogy a jövő nemzedék számára biztosítsuk azt a megelégedett és boldog életet, amelyet mi, a mai kor felnőttei örökre elveszítettünk. Igen, mert elfelejtkeztünk az Isten- és emberszeretet legszentebb követelményéről: az Isten örök országa gondolatának itt a földön történő megvalósításáról. Ennek következménye romlás, pusztulás és nyomorúság mindenfelé. Hogy ez a jövőben ne így legyen, azért kell különösen nekünk, református tanároknak, minden erőnk megfeszítésével e mostani világ zürzavara fölé emelkedő, az örökkévalóságból táplálkozó ideális lelkületünk legtisztább, legragyogóbb sugarait bele vetíteni a gyermek lelki világába, hogy azután az az eszményi lelkesedés aranyzálaival kapcsolódjék ahhoz az ideális szellemi világhoz, amelynek itt, a való életben történő realizálása kellene, hogy legyen mindnyájunknak főkötelességünk és legfőbb törekvésünk.

Az ideális tanár örök eszményképének, az élet titkaiba legmélyebben tekinteni tudó, éppen ezért a világ legnagyobb Tanítómesterének, a Jézus Kristusnak életéből, ide állítom még befejezésül a legteljesebb és legtökéletesebb képet, amelyből elmélkedésem alap gondolatait is merítettem. Ezt a képet az evangélista így örököltette meg számunkra: „És körüljárja vala Jézus a városokat mind, és a falvakat, tanítván azoknak zsingógáiban és hirdetővén az Isten országának evangéliomát és gyógyítván mindenféle betegséget és mindenféle erőtelenséget a nép között. Mikor pedig látta vala a sokaságot, könyörületességre indula rajtok, mert el voltak gyötörve és szétszórva, mint pásztor nélkül való juhok. — Akkor monda az ő tanítványainak: Az aratni való sok, de a munkás kevés. Kérjétek azért az ara-

tásnak Urát, hogy küldjön munkásokat az ő aratásába“.

A kép ma is nagyon találó, akár künn, a világban élő emberekre tekintünk — mint pásztor nélkül való juhok, szétszórva, elgyötörve —, akár benn, a mi szűkebb körünkben, az iskolában forgolódo gyermekifjú seregre gondolunk — ezek pedig, mint védtelen bárányok, akik körül az ember örök ellensége, e bűnös világ minden gonoszságának megtestesülése, a sátán pokoli dühével csattogtatja farkaséhes fogait, hogy elragadja és tönkre tegye fiatal lelköket —. Az aratni való sok, de a munkás kevés. A krisztusi lélektől vezetett, az áldozatos krisztusi szeretet által megnevesített egyéniségek felette igen megfogytak. De kérjük az aratásnak Urát és Ő ilyenekké tehet és tesz is mindnyájunkat és küldeni fog másokat is, nagy számmal olyanokat, akik a haló reményeket megújítják, akiknek munkája nyomán támad még új élet, boldogabb jövő, egész Magyarország.

Mezőtur.

Kiss István,
Tanár.

Közélet

Konferencia Budapesten.

A budapesti református theologia tanárkara, átvéve a régebben a Kálvin-Szövetség által rendezett s igen szép sikernek örvendő konferenciák sorát, — ez évben is megtartotta szokásos téli konferenciáját, jan. 6—9. napjain a budapesti theologia dísztermében. A konferencián lelkészek, presbiterek s egyházépítő munkával foglalkozók vettek részt, — de olyformán, hogy bizonyos gyűléseken csak lelkészek vehettek részt. A rendezőség tavaly próbálkozott legelőbb ilyen zártkörű gyűléssel; akkor a konferencia teljes utolsó napja volt erre fenntartva. Ez évben, úgy látszik, nagyobb szüksége jelentkezett annak, hogy a lelkészek még több időt tölthessenek maguk között, — mert ezúttal mind a négy napon, a délelőtti gyűlések „csak lelkészek számára“ tartattak; míg délután közös összejövetelek tartattak.

A lelkészek gyűlésein átlag 100—120 egyén veti részt; a közös gyűlés a jókora termet egészen betöltő, mintegy 3—400 főnyi hallgatóság előtt folyt le.

Ugyancsak haladást jelentett az is az idei konferenciánál, hogy tavaly egyetlen külön gyűlés tartatott a papnak s általában a nőtagok számára, — ez évben ez is megkésztetődött: két délelőtti, jan. 8—9. tartattak zártkörű női gyűlések a Ráday-teremben, ugyancsak fokozottabb érdeklődés mellett.

A konferencia, régebbi szokás szerint, na-

ponta közös reggeli áhítattal kezdődött s este ugyanazzal is végződött; hasonlóképen a nők konferenciája is. Ilyen áhítatokat tartottak Nagy Ferenc, Uray Sándor, Juhász László, Szücs Ernő, Harsányi Pál, dr. Victor János, dr. Szappanos Gyula, dr. Ravasz László. — Mindnyájan lelkők javát hozták elő s építették a hallgatóságot. — Az a kár, hogy az áhítatok témái az egyes szolgálatot tevők szabad tetszésére vannak bízva; ezért azok között fokozódást, — vagy a szakelődásokhoz némi rokonságot alig lehetett felfedezni; — holott ez a dolog természete szerint kívánatos volna.

Meg kell még említeni, hogy első nap, a megnyitó áhítat, a lelkészek közös Urvacsoa-vételével volt összekötve (tavaly a legvégén osztatott ki a szent vacsora). Áldott, felemelő hatása ez esetben sem maradt el.

Egy rövidebb lélekzetű tudósítás keretében, igen nehéz részletesen méltatni az egyes előadásokat. Mégis pár szóval hadd emlékezzünk meg mindenikről; — hozzátéve, hogy a konferencián újból is elhangzott az az óhaj, vajha egy önálló kis füzetben jelenhetne meg egy szakszerű s elég bő ismertetés (bár az is kívánatos volna, hogy egyik-másik, egyetemes vonatkozású előadás a maga egész tejedelmében válhassék közkinccsé).

Délutónként, a lelkészek zártkörű konferenciáin, a következő előadások hangzottak el:

Böszörményi Jenő szentesi lelkész: kálvinista népünk lelki világáról értekezett, igen szellemes, ötletes formában, a való életet híven mutatva fel. Megmutogatta, a Krisztus magasabb nézőpontjából, népünk erényeit s fogyatkozásait, — arra a konkluzióra jutván, hogy a nép igenis irányítható, csak minél intenzívebben foglalkozni kell vele, utána kell menni a pásztoroknak s kivált a sajtó útján lehetne rájuk frappáns hatást gyakorolni.

Csikesz Sándor debreceni egyetemi tanár, a falusi lelki gondozás gyakorlati módszeréről szólott. Hangsúlyozza, hogy a lelkigondozás ne a nőknél s gyermekeken kezdődjék, hanem a férfiakon; ők a hangadók a családban, közösségekben, presbiteriumban. És a pap jelszava mindig ez legyen: Utánam!

Varga Sándor vértessaljai esperes ezt a tényt tárgyalta igen szép tudással és lendülettel: miről és hogyan prédikáljunk? Igen értékes megállapításait nagy rokonszenvvel fogadta a hallgatóság.

Muraközy Gyula kecskeméti lelkész: a református sajtó elhanyagolt ügyéről szóló, erőteljes és széles távlatú előadása sem tévesztette el hatását. Megrázó erővel mutatott rá e téren szervezetlenségünkre s elmaradottságunkra;

de felmutatta a kedvező lehetőségek széles útjait is.

A lelkészválasztás kérdéséről dr. Hetessy Kálmán kecskeméti lelkész nyújtott, történelmi megalapozással kezdődő, nagy tanulmányt, mélyreható reformokat sürget; a presbiteriumnak óhajt nagyobb befolyást biztosítani a lelkészválasztás ma még igen zavaros ügyeiben.

Marion János sárospataki th. igazgató a segédlelkészek ügyét tárta fel. Sok itt is a panasza és a fonákság. Sürgeti a teológiai V. év felállítását a rendszeres gyakorlati képzés szempontjából s fokozatosan a segédlelkészi állások helyett rendes lelkészi (másodlelkészi) állások szervezését kéri.

Bilkei Pap István és Hamar István budapesti teológiai tanárok egy délelőtti keretében, az egyházi közteherviselés kérdésére és egyházi és iskolai politikánk új feladataira világítottak reá hatalmas erővel. Mindkét kérdés mélyen gyökerezik a gyakorlati élet talajában s a résztvevők áldásos tanulságokat nyertek.

Délutánonként olyan tárgyak szerepeltek, melyek nem csupán a lelkészeket, de a presbitereteket s más egyháztagokat is érdekelték. Ezek során, különbségeket nem téve, egyformán nagy értékű előadásokat hallottunk Bogdán Gyula kispesti lelkésztől: az adakozás lelkének neveléséről; dr. Ravasz László püspöktől: a kálvinista férfi lelki világáról; dr. Szabó Aladár budapesti lelkésztől: a misszói lelkület hanyatlásáról; dr. Sebestyén Jenő th. tanártól: a kálvinista nő lelki világáról; Enyedy Andor miskolci lelkésztől: a hitetlenség rombolásairól; Csürös István budapesti vallásstanártól: a családi élet eszményéről; dr. Sebestyén Jenőtől: a kálvinista politikáról; — és végül dr. Kovács István th. igazgatótól: a kálvinizmus társadalomépítő erejéről. — A befejező áhítatot, négy napi derekas munka után, dr. Ravasz László püspök tartotta, a tőle megszokott mélyseges gondolatokkal s kedves lendülettel.

A papnék konferenciája zártkörű volt, hol csak nők vehettek részt, az előadók kivételével. Itt a program szerint a következő előadások hangzottak el (gazdag és tanulságos eszmecserekkal kísérve):

Pruzsinszky Pál dr. budapesti teológiai tanár: a nők szerepe az egyháztörténelemben; — Göde Lajos budapesti lelkész: a nők hivatása mai egyházi életünkben; — Czeglédy Sándorné, győri lelkésznő: miben segíthet a papné férjének? — Janka Károly cigándi lelkész: a papné a gyermekvédelem szolgálatában.

Hasonló konferenciát minél gyakrabban és minél több helyen kívánatos és áldásos volna tartani.

Jelenvolt,

Különfelek

Nagy adomány a kollégiumnak. Az alapítványairól páratlanul ismeretes férfi, Márk Endre egyházkerületi és kollégiumi ügyész eddigi szép alapítványainak sorozatát ismét tovább fejlesztette: a kollégiumi tanítóképző és gimnáziumi tanulók számára, nyelvismertők által legkiválóbbak jutalmazására, 10.000.000 azaz tízmillió alapítványi tőkét fizetett be a kollégiumi pénztárba. A páratlan összegű alapítvány kedves feltűnést keltett városzerte. Hisszük, hogy lapunk olvasói, egyházak, lelkészek velünk együtt örvendenek s fejezik ki hálas köszönetüket a kifogyhatatlanul adakozó férfinak.

A Kálvineum javára rendezett ünnepségek
A „Kálvineum“ javára rendezett sorozatos előadások sora ismét három előadással bővült. Szombaton Fűspökladányban, vasárnap Nagykunmadarason és Kabán. Fűspökladányban és Kabán Kiss Ferenc egyetemi tanár mondott nagyhatású beszédet, Nagykunmadarason szentpéteri Kun Béla egyetemi tanár és Erdős Károly dr. lelkészkepzőintézeti igazgató tartottak értékes, nagy figyelemmel hallgatott előadást. A teológia 12 tagból álló kiskántusa Szigethy Gyula teológus vezetésével működött közre Kabán és Nagykunmadarason. Thuróczy László teológus klasszikus magyar dalokat adott elő hegedűn. Mindhárom helyen nagy és szép sikere volt a délutánoknak.

A hajduszoboszlói egyház Padrah Sándor közjegyzőt, egyházi főgondnokot, örökös tiszteletbeli főgondnokra választotta, a főgondnoki székbe pedig Dr. Malatinszky Józsefet ültette. Ad multos annos!

A Nagybritanniai Diákok Keresztyén Mozgalma szokásos négyévenkénti konferenciáját december utolsó és január első napjain tartotta Manchesterben. Angliából 1600 diák vett részt, külföldi kb. 450 volt, ezek között 14 magyar köztük Dr. Tankó Béla debreceni egyetemi tanár, Deme László budapesti lelkész, Dr. Patay Pál és Dancsházy Sándor tanulmányúton Skóciában levő magyar lelkészek.

Pályázat alatt az ipacsfai lelkészi állás. Határidő 1925 március 7. A pályázatokat a felsőbaranyai espereshez (Szaporca, u. p. Kémes, Baranya vm.) kell küldeni.

Az új énekeskönyv árusításából 1924 április hó 1-től szeptember hó 30-ig a nyomdávalat a dunamelléki egyházker.-nek 16.995,524,

a dunántulinnak 4.061,288, a tiszáninneninek 3.238,117, a tiszántúlinak 47.230,334 K zsolttár-jutalék összeget szolgáltatott át.

Amerikában megalakult a „Független Amerikai Magyar Református Egyház“ 1924. dec. 9. és 10. napján. Ehhez a korporációhoz ez idő szerint hét gyülekezet tartozik, u. m.: Perth Amboy, Carteret, Duquesne, McKeesport, Detroit, Donora és Scranton. A megalakult egyházmegye esperese Sebestyén Endre duquesnei lelképásztor, gondnoka Bodnár István perth amboyi főgondnok lett. Az egyházak az önkéntes adózási rendszert fogadták el.

Nagy értékű papyrusokról ad értesítést az Expository Timesben Deissmann berlini tudós professor.

Kecskeméten karácsony első napján avatták fel az új harangokat.

Segédlelkészek kongruája. Az egyetemes konvent kongrua-bizottsága január 20-iki ülésében kiutalta a segédlelkészek 1924 november—december havi kongruáját a püspöki hivatalokhoz. A kongrua összegét a bizottság a rendelkezésére álló átalány összegéhez és az igényjogosultak nagy számához alkalmazkodva, az ellátást élvező segédlelkészek számára általában havi 15 aranykoronában, az ellátást nem élvezők számára havi 30 aranykoronában állapította meg. Januártól kezdve ezek az összegek kétszeresre emelkednek. A január—márciusi kongruát márciusban fogja a bizottság kiutalni. Addig előadója által a segédlelkészekről megbízható katasztert készített. — A bizottság káplántartási díjakat is utalt ki a püspökök, esperesek és állandó káplántartó helyen működő kongruás vagy szolgálatképtelen kongruás rendes lelkészek, valamint özvegyi vagy kegyeleti évet tartó lelkészözvegyek részére és pedig havi 15 aranykoronát. November—december hónapokra 142 segédlelkész részesült 4925 aranykorona fizetéskiegészítésben és 35 lelkész stb. 1035 aranykorona káplántartási díjban, együtt 5960 aranykoronában.

A Révész Bálint-egyházfenntartó alapítvány amelyet Sass Béla konventi jegyző, 1914 febr. 16. mindössze húsz K tőkével létesített, 1925 január huszadikán, a Magyar Földhitelintézetnél (Budapest V. Bálvány-utca 7.), ahol az egyetemes konvent felügyelete alatt, örökkévaló szabályszerű gyarapodás módzata mellett kezelik, 2,489.283, azaz kettőmilliónégyezer-nolcvankilencezerkettőszáznyolcvanhárom K készpénztőkével rendelkezett. A kegyes adako-

zók postai befizetési lapokat a konventi jegyző urnál. (Debrecen, Péterfia u. 33.) bármikor kaphatnak.

Hivatalos Értesítés

98—1925. szám.

Körlevél.

Nagytiszteletű Esperes Úr!

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszter úr azzal az indokolással, hogy a kápláni kongrua általányt az egyetemes konventhez utalta ki s az illetmények megállapítását és folyósítását annak hatáskörébe tette át, az 1924. év II. felében felterjesztett ez irányú kérvényeket az egyetemes konvent útján elintézetlenül visszaküldte. Az egyetemes konvent elnöki tanácsa 1924. évi december 8-ikán tartott ülésének csak a mai napon vett 4. sz. határozata, — amely szerint az 1924. nov. 1. napját megelőző időről elmaradt rendkívüli segélyek kifizetésére fedezet egyáltalán nincs — azt az útasítást adja, hogy az 1924. nov. 1-ső napját megelőző időről elmaradt rendkívüli segélyeket az érdekeltek külön-külön újból kérjék a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrtól.

Felkérem azért Nagytiszteletedet, hogy fenti határozatra mindazon segédlelkész figyelmét méltóztassék felhívni, akiknek rendkívüli államsegélye 1914. nov. 1. előtt beszünttetett, vagy akiknek kérvénye elutasított, vagy egyáltalán elintézetést sem nyert. Az érdekeltek — az egyetemes konvent elnöki tanácsának fent hivatolt határozatára utaló s a vallás- és közoktatásügyi miniszter úrhoz címzett kérvényeiket az illetékes esperesi hivatal útján hozzám sürgősen terjesszék fel. A kérvényben felemlítendő a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr rendeleti száma, amellyel a segély kiutaltatott s a kiutalt segély havi összege s az időpont, amelytől a segély megvonatott. Akik mostani szolgálati helyükön államsegélyben még nem részesültek s annak folyósítását 1914. nov. 1-ig kérik, azok kérvényükhöz igénybejelentő lapot is kötelesek csatolni.

Atyafiságos szeretettel

Debrecen, 1925. január 15.

Révész,
püspök h.

Pályázati hirdetés.

A berettyóújfalui egyház segédlelkészt keres. Feltételek e lap f. hó 17-iki számában olvashatók, de az ott megjelölt összegért való kizárás nem garantáltatik.

Jelentkezések lelkészi hivatal címére küldendők.

Debrecen sz. kir. város és a Tiszántúli református egyházkerület könyvtáron kívül

**Konfirmációi oktatásra
legalkalmasabb
és a gyakorlatban leg-
jobban bevált tankönyvek**

Soltész János:

Konfirmációi Káté

Átnézte és átdolgozta
Soltész Elemér tabori püspök
Hetedik kiadás.

Ez a legegyszerűbb, legjobban érthető és legkönnyebb, de mégis legjobb, konfirmációra előkészítő káté.

Alapára K — 50. Mal szorzószám 7000.
Boltí ára tehát . . . . . K 3500.—

Nagy István:

Konfirmációi Káté

Igen elterjedt, rövid, világos
kézikönyv.

Alapára K — 20. Mal ára 1400 K.

**Legjobb, legszebb és legolcsóbb
konfirmációi ajándék**

Dr. Erdős Károly:

Az én vallásom

Vászonba kötve — amíg a
második tízezerből a készlet
tart — darabja 5600 korona.

**Tömeges vétel esetén jelentékeny ár-
engedmény a kiadónál**

**„Méliusz”
könyvkereskedés
Debrecen,
Ferenc József-ut 26.**